

Foto: Fairtrade Česko a Slovensko

No pupiņām līdz tāfelītei: izpratne par EUDR darbības jomu attiecībā uz kafiju un kakao

FAIRTRADE

Līdzfinansē Eiropas Savienība

Attiecas uz mikro, mazajiem, vidējiem un lielajiem tirgotājiem vai tirgus dalībniekiem

Pēdējoreiz aktualizēts: 2026. gada 15. septembrī

EUDR darbības jomas piemērojamība

ES Atmežošanas regulas (EUDR) mērķis ir nodrošināt, ka attiecīgās pirmpreces un izstrādājumi, ko laiž vai dara pieejamus ES tirgū vai eksportē no tā, ir neatmežojoši, ražoti saskaņā ar attiecīgajiem ražotājvalsts tiesību aktiem un tos aptver pienācīgas pārbaudes paziņojums.

Šo vadlīniju mērķis ir palīdzēt ar kafiju un kakao saistītiem uzņēmumiem saprast, kuri izstrādājumi ietilpst EUDR darbības jomā. Tajās iekļauta praktiska informācija par pirmpreču formām, atvasinātajiem izstrādājumiem, muitas kodiem un iespējamiem robežgadījumiem, sniedzot atbalstu precīzu atbilstības novērtējumu un pienācīgas pārbaudes veikšanā.

Vispārīgi par EUDR darbības jomā ietilpstošajiem izstrādājumiem

EUDR ietvaros kakao un kafija ir skaidri uzskaitītas kā regulas darbības jomā ietilpstošas pirmpreces, tostarp ir iekļauts konkrētu atvasināto izstrādājumu saraksts, kas sniegts Regulas I pielikumā.

Produkts tiek uzskatīts par atbilstošu EUDR, ja

- tajā esošā izejviela (piemēram, kakao vai kafija) ietilpst regulas darbības jomā,
- tā Harmonizētās sistēmas (HS) kods ir iekļauts I pielikumā

EUDR I pielikumā noteikti HS kodi ir uzskaitīti ar priedēkli "ex".
Priedēklis "ex" nozīmē, ka EUDR darbības jomā ietilpst tikai konkrēta ar šo HS/KN kodu klasificētu izstrādājumu apakškopa, proti, tie, kas faktiski satur vai ir iegūti no EUDR noteiktas attiecīgās izejvielas.

Praktiski soļi, lai noteiktu to, vai izstrādājums ietilpst darbības jomā:

1. Kartē visus kakao un kafijas izstrādājumus, kas laisti ES tirgū vai eksportēti no tā.
2. Nosaka muitas deklarācijā izmantoto galīgo HS kodu.
3. Salīdzina ar EUDR I pielikumu.
4. Dokumentē ar darbības jomu saistītos lēmumus un pieņēmumus.
5. Pārskata darbības jomas piemērojamību reizi gadā vai tad, kad notiek izmaiņas izstrādājumos vai klasifikācijā

Piemērs: ex 1806 – Šokolāde un citi pārtikas izstrādājumi ar kakao piedevu

HS kods 1806 var ietvert plašu izstrādājumu klāstu, piemēram:

- šokolādes tāfelītes un plāksnītes;
- pralinē un konditorejas izstrādājumi ar kakao piedevu;
- ziežami produkti ar kakao piedevu;
- pārtikas izstrādājumi ar ļoti zemu kakao saturu.

Ņemot vērā apzīmējumu "ex", EUDR darbības joma attiecas tikai uz tiem izstrādājumiem, kas klasificēti ar KN kodu 1806 un faktiski satur kakao.

Tādējādi:

- izstrādājumi, kas klasificēti ar kodu 1806 un nesatur kakao, neietilpst darbības jomā;
- izstrādājumiem ar dažādu sastāvdaļu saturu (piemēram, šokolāde ar pienu, cukuru, riekstiem) EUDR noteiktā pienācīgā pārbaude attiecas tikai uz kakao piedevu;
- ja tiek izmantots kakao no dažādām izcelsmes vietām, pienācīgai pārbaudei jāaptver visi zemes gabali, kuros ražots izstrādājumā iekļautais kakao

EUDR darbības jomā ietilpstošie kakao izstrādājumi

Kakao ir viena no galvenajām pirmprecēm, uz kuru attiecas ES Atmežošanas regula (EUDR). Uzņēmumiem, kas laiž ES tirgū kakao un no tā atvasinātos izstrādājumus vai eksportē tos no ES, ir jānodrošina, ka tie ir neatmežojoši, ir ražoti atbilstoši tiesību aktiem un ir zināmas izcelsmes.

Foto: Fairtrade Česko a Slovensko

Kakao izstrādājumi, kas ietilpst EUDR darbības jomā (HS 1801–1806):

- kakao pupiņas (veselas vai šķeltas, negrauzdētas vai grauzdētas) (HS 1801);
- kakao pupiņu čaumalas, apvalki, miziņas un citi kakao atlikumi (HS 1802);
- kakao pasta (masa), attaukota vai neattaukota (HS 1803);
- kakao sviests, tauki un eļļa (tostarp uz kakao sviesta bāzes izgatavoti kosmētikas līdzekļi vai farmaceitiskie līdzekļi, ja piemērojama attiecīgā klasifikācija) (HS 1804);
- kakao pulveris ar vai bez pievienota cukura (HS 1805);
- šokolāde un citi pārtikas izstrādājumi ar kakao piedevu (ja uzskaitīti I pielikumā) (HS 1806).

Kakao izstrādājumi, kas neietilpst darbības jomā (piemēri)

- maizes un miltu izstrādājumi, piemēram, cepumi, kūkas vai vafeles, kuros kakao ir tikai piedeva, bet izstrādājums ir klasificēts graudaugu/maizes preču pozīcijās (HS 1905);
- piena produkti, piemēram, piens ar šokolādes garšu (HS 0403/HS 2106, atkarībā no sastāva un klasifikācijas);
- kosmētikas līdzekļi, kas satur kakao sviestu (piemēram, losjoni, krēmi, lūpu balzami), kas klasificēti kosmētikas preču pozīcijās (HS 3304 vai 3307).

Darbības jomā ietilpst tikai tie izstrādājumi, kas klasificēti ar kādu no I pielikumā skaidri uzskaitītajiem HS kodiem. Izstrādājumi, kas satur kakao kā piedevu, ietilpst darbības jomā tikai tad, ja ir iekļauts to HS kods.

Piemērs: baltā šokolāde un EUDR darbības joma*

Baltā šokolāde ir tipisks robežgadījums EUDR kontekstā un ilustrē HS koda nozīmi, nosakot darbības jomas piemērojamību. No izejvielu viedokļa baltā šokolāde nesatur kakao masu vai kakao pulveri, bet parasti satur kakao sviestu. Kakao sviests ir no kakao iegūts izstrādājums, un tas ir skaidri uzskaitīts EUDR I pielikumā (piemēram, HS 1804).

Tomēr EUDR piemērojamību nosaka nevis sastāvdaļu saraksts, bet gan galīgais HS kods, ar kuru izstrādājums tiek laists vai darīts pieejams ES tirgū.

Praksē balto šokolādi var klasificēt ar dažādiem HS kodiem, jo īpaši:

- HS 1806 – šokolāde un citi pārtikas izstrādājumi ar kakao piedevu
  - Uzskaitīts I pielikumā kā ex 1806. Ja baltā šokolāde ir klasificēta ar HS kodu 1806, tā ietilpst EUDR darbības jomā, jo tā satur no kakao iegūtu sastāvdaļu (kakao sviestu).
- HS 1704 – konditorejas izstrādājumi no cukura (bez kakao piedevas)
  - Nav uzskaitīts I pielikumā. Ja baltā šokolāde ir klasificēta ar HS 1704, tā neietilpst EUDR darbības jomā, pat ja receptē ir izmantots kakao sviests.

Tādējādi:

- baltā šokolāde automātiski neietilpst EUDR darbības jomā;
- darbības joma ir atkarīga no galaprodukta muitas klasifikācijas, nevis tikai no kakao sviesta klātbūtnes vien;
- ja piemērojams ex kods, EUDR noteiktais pienākums veikt pienācīgu pārbaudi attiecas tikai uz kakao sastāvdaļu (t. i., kakao sviestu). Uzņēmumiem stingri ieteicams pārbaudīt un dokumentēt piemērojamo HS kodu (piemēram, iekšējo muitas ekspertu atzinuma vai saistošo tarifu izziņas veidā), kā arī glabāt rakstisku pamatojumu savam darbības jomas piemērojamības novērtējumam.

*Praktisks piemērs – tikai ilustratīviem nolūkiem (faktiskais rezultāts ir atkarīgs no galaprodukta muitas klasifikācijas konkrētajā gadījumā).

Plašāka informācija:
Fairtrade risku karte kakao iegādē
Fairtrade ietekmes platforma

Papildu informatīvie materiāli:
Kakao un kafija pārstrādātājs/ražotājs
MVU tirgotāja pienākumi blokshēma

EUDR darbības jomā ietilpstošie kafijas izstrādājumi

Kafija ir pasaules mērogā tirgots pamatprodukts, kā arī augstas prioritātes pirmprece ES Atmežošanas regulas (EUDR) izpratnē. Jebkuram uzņēmumam, kas ES tirgū laiž vai no tā eksportē darbības jomā ietilpstošus kafijas izstrādājumus, ir jāpierāda, ka tie ir neatmežojoši, ir ražoti atbilstoši tiesību aktiem un ir zināmas izcelsmes.

Kafijas izstrādājumi, kas ietilpst EUDR darbības jomā (HS 0901):

- kafijas ogas (HS 0901 – kafija, grauzdēta vai negrauzdēta, bez kofeīna, ietver kafiju tās neapstrādātā veidā atkarībā no klasifikācijas prakses);
- zaļas (negrauzdētas) kafijas pupiņas (HS 0901);
- grauzdētas kafijas pupiņas (HS 0901);
- kafija bez kofeīna (HS 0901);
- Šķīstošā kafija, kafijas ekstrakti, esences un koncentrāti (HS ex 2101 11 00);
- kafijas pupiņu čaumalas, apvalki un aizstājēji, kas satur kafiju (HS 0901 vai saistītās apakšpozīcijas atkarībā no pagatavošanas un lietošanas veida).

Darbības joma attiecas tikai uz I pielikumā uzskaitītajiem HS kodiem. Uzņēmumiem darbības jomas piemērojamība jāpārbauda, pamatojoties uz muitas klasifikāciju, nevis tikai uz sastāvdaļu sarakstiem.

Galvenās atziņas

Uzņēmumiem stingri ieteicams pārbaudīt un dokumentēt piemērojamo HS kodu (piemēram, iekšējo muitas ekspertu atzinuma vai saistošo tarifu izziņas veidā), kā arī glabāt rakstisku pamatojumu savam darbības jomas piemērojamības novērtējumam.

Kakao un kafijas uzņēmumi bieži saskaras ar šādiem jautājumiem:

- pieņem, ka visi izstrādājumi, kas satur šokolādi vai kafiju, automātiski ietilpst darbības jomā;
- neveic atkārtotu darbības jomas piemērojamības novērtēšanu pēc izstrādājuma pārveidošanas vai pārklasificēšanas;
- izmanto nepareizus vai novecojušus HS kodus;
- nepārbaudot uzskata, ka ekstrakti, blakusprodukti vai atlikumi neietilpst darbības jomā.

Stingri ieteicams regulāri saskaņot informāciju ar muitas ekspertiem.

Piemērs: aromatizēta šķīstošā kafija un EUDR darbības joma*

Līdz ar neseno EUDR I pielikuma atjauninājumu šķīstošā (instant) kafija, kas klasificēta ar HS ex 2101 11 00, tagad ir iekļauta izstrādājumu tvērumā, tādējādi novēršot iepriekšēju nepilnību regulējumā.

Šķīstošā kafija ir iegūta no kafijas, kas ir attiecīgā EUDR pirmprece, tomēr regulas piemērojamība ir atkarīga no ES tirgū laistā galīgā izstrādājuma muitas klasifikācijas.

Praksē:

- HS ex 2101 11 00 – kafijas ekstrakti, esences un koncentrāti (šķīstošā/instant kafija) tagad ir iekļauti EUDR I pielikumā. Aromatizēti šķīstošās kafijas izstrādājumi, kas klasificēti saskaņā ar šo kodu, ietilpst tvērumā pat tad, ja tiem ir pievienotas papildu sastāvdaļas. Uz kafijas sastāvdaļu attiecas EUDR noteiktais pienākums veikt pienācīgu pārbaudi.
- HS 2106 – pārtikas izstrādājumi, kas citur nav minēti vai iekļauti. Nav uzskaitīti I pielikumā. Saliktie izstrādājumi, piemēram, daži sajaukšanai gatavi kafijas dzērieni, kas klasificēti HS/CN 2106, parasti joprojām neietilpst EUDR tvērumā, lai gan satur kafiju.

Tādējādi:

- darbības joma ir atkarīga no galaprodukta muitas klasifikācijas, nevis tikai no kafijas klātbūtnes vien;
- šķīstošā kafija, kas klasificēta saskaņā ar CN 2101 11 00, tagad ir iekļauta EUDR tvērumā;
- ja piemērojams kods "ex", pienākums veikt pienācīgu pārbaudi attiecas tikai uz izstrādājumā esošo pirmpreces sastāvdaļu.

Galvenie apsvērumi kakao un kafijas uzņēmumiem

- izstrādājumi ar dažādu sastāvdaļu saturu (piemēram, šokolādes tāfelītes ar riekstiem vai piena produktiem) jānovērtē galaprodukta HS koda līmenī;
- pat produkti ar zemu kakao/kafijas saturu var ietilpt darbības jomā, ja galaprodukta HS kods ir uzskaitīts sarakstā;
- blakusprodukti var būt iekļauti darbības jomā arī tad, ja tie ir minēti I pielikumā un ja šajā procesā tika izmantots materiāls, kas nebija atkritumi

*Praktisks piemērs – tikai ilustratīviem nolūkiem (faktiskais rezultāts ir atkarīgs no galaprodukta muitas klasifikācijas konkrētajā gadījumā).

Gatavība EUDR ar Fairtrade
eudrsupport@fairtrade.fi

Vai šī informācija bija noderīga? Pastāstiet mums!